

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Not. 1. De cultu Deiparæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

net, duos modos percipiendi justum lucrum proponit: pactum scilicet trium contra deum, ut vocant, & censum utrumque redimibilem ad certum tempus. Primum modum plusquam certum auctores, licitum esse dicunt; alterum supra sexaginta. Non desunt rationes potentissimæ, quæ utrumque suadeant. An propterea usuram & injustum fœnus approbat? Nec deest propterea multiplex usus & locus & modus: si res postulare, triginta saltem percipiendi lucrum ex pecunia facile adducerem, quos ab usura labe nullus Jesuita liberat. Quod dicis de Conciliis & Principum legibus, inane est: vel unam proferre debueras. Nemo in hac accusatione tibi fidem habeat; nempetibi ac tui similibus nulla fides pietasque. Non dixit absolute Apologista vim legis cessare, cessante illius fine; sed quibusdam conditionibus appositis: atque hoc à multis gravissimis Theologis, & Canonistis doceri; citatque in hanc rem Soto, Carbo, Azor, Navarrum, Sayum, Toletum, Suarez, Molina.

Fallum est etiam, dixisse Apologistam, Conciliorum leges in enormes Judæorum usuras constitutas fuisse: sed in Christianos, qui Judæorum exemplo, rei usuraria vacabant, quique varias artes excogitaverant, ut sub iis usura vitium lateret. Hic fidem tuam Wilhelme, ut in cæteris hominibus, Catholicam vellem: Jansenianam ubique invenio. Mox illum incitæ & temeritatis arguis, quod asserere non sit veritatis, ante Alexandrum III. simplices usuras nulla lege, ecclesiastica scilicet, vetitas fuisse; quod ut falsum esse ostendas, multa Concilia subicis obiter, quorum Canones usuram vetant: * Verum, inquis, istos Canones ignorasse, Apologista nihil nocuit; habet enim ad omnia exceptionem, nimirum non mutari Canonibus naturam rerum. Lepide, acutè dixisse tibi videtur; sed aperta calumnia est. Ubinam dixit, simplices usuras nulla lege fuisse vetitas? Hic sanè impossitor es, si usquam alias. Dixerat enim Apologista, ante Alexandrum III. prohibitos non fuisse modos illos percipiendi lucrum, qui alioquin liciti poterant interdum usuris locum, vel occasione præbere. Si vero Canones, quos ex Antonii Augustini lib. 3. refert, simplices dumtaxat usuras vetant, ex eodem auctore tit. 6. Ad penam libri. Parisiense tantummodò aliquid innuit, de non accipiendis fructibus agrorum, nisi computentur in partem sortis; sed eo Concilio nulla præcepta ecclesiastica inducuntur, ut legenti constabit. Præterea ibi dumtaxat damnatur acceptio fructuum injusta, contra jus naturæ, ob pecuniam pauperibus gravi necessitate pressis commodatam; præterquam quod fructus percepti, modicæ pecuniæ commodatæ valorem excedebant. Quis autè neget, in tali necessitate, pecuniam gratis commodandam esse? Abi ergo Wilhelme cum tua Canonum farragine, qui ad rem non faciunt, & quos ad meram ostentationem accumulās, ut simplices in fraudè inducas: quod huc usque vobis solemne fuit, Sacros Canones, SS. Patres, templum Domini, templum Domini, ubique passim crepatis, siue id res postulet, siue non postulet. Hypocritæ, Constitutiones Apostolicas, & Concilium Tridentinum impune rejectis, & libris in lucem editis oppugnatis: Jesuitis verò, quamvis eo sint animo erga S. Sedem, & sacra Concilia, quem nonnulli Politici immoderatum, & affectatum perperam judicant, sacrorum Canonum contemptum, & ignorantiam exprobratis. Hic sanè tritum carmen locum habet: *Clodius accusat Mæchos, Catilina Cætegos*. Hæc porro Apologistam, unum in jure Canonico vetatissimum igno-

* Pag. 201.

rasse, nemo dicat, nisi maledicus; nemo credat, nisi ignarus.

In nonam Epistolam.

NOTA I.

De cultu Deiparæ.

Montaltius in hac Epistola, * ut legenti constabit, singulares aliquot, quæ ad Deiparæ cultum & honorem pertinent, quas P. Marius singulari libro ediderat, pias & familiares citationes (vulgò praxes vocant,) impius irreverenter, exploserat: utrique Apologista meritis huius delicti penas dederat. Illum defendendum suscepisti Wilhelme, ut ejusdem criminis reus evaderes. Montaltius inquis, pietatem adversus B. Virginem magnam vespiscendæ salutis subsidium esse fatetur, modò est fidei & charitatis radice nascatur, sed præter hanc, confessionem ad Deum desiderat. Hæc insignis Mentis ac tua, qui eam approbas, fraus esse videtur, quod hæc ambigua subnectat, postquam pia illa officinæ & fœniliter exhibavit. Quis unquam communem docuit? quis nescit, neminem noxe lethali viti, cælestem gloriam consequi posse? Sed Marius, Jansenus, alique Scriptores docent, piis illis officiis Deiparam moveri, ut sibi additis ea gratia subsidio obtineat, quæ ad mutationem vitæ, & penitentiam peccatorum brevius & facilius conducunt. Divite ambigua, quæ Montaltius subnectit, quod saltem tantum officia adversus Deiparam approbet, quæ charitatis radice nascuntur. Igitur peccator, qui charitatem non habet, frustra Mariam implorat, frustra salutem, frustra illius cultui se addicit. Nec est, quod falsam illam doctrinam exaggeres: quam reverè Jesuitæ non docent, sed cultum erga Deiparam promovere conantur, quod fiat, ut peccatores illius subsidio freti, convertantur; & justè ad finem usque pervenerent. Tu verò Mariæ præsidium salutarem innocentibus, & penitentibus opportunum agnoscis; de peccatoribus autem siles: quasi verò Refugium peccatorum jure ipsa non dicatur. Vis deinde * cultum illum certis quibusdam virtutibus annexum esse: quod verò cum fide saltem & spe conjunctus non sit. Dele præterea majorem, quam par sit, Mariæ reverentiam exhiberi à non paucis Scriptoris. Quis, amabo, latram unquam detulit? Infra latram omnis alius, quantumvis insignis, cultus congruit. Nec in hoc tantum quempiam debueras: qui reverè si secus sentiat, illius auctoritatem flocci facio. Expectabam, ut diceres, quinam sint falsi honores, quibus Deipara non delectatur: scio, quid tibi velis, Jansenii de gregis magistri opinioni subscribis; utinam erroribus aut subscripisses.

Vis adorationem illam hyperdulia, quæ Deiparam Catholici colunt, esse tantum respectivam, ut imaginum cultum. Hæc profectò à Theologis non didicisti, sed à quibusdam Anti-Marianis. Tibi etiam displicet, quod ejus splendorem, potentiam, & dignitatem laudibus extollamus. Ecclesiasticas cum hereticis, quæ similibus elogis Deiparam ornat, dum canit *Salve Regina, Ave Regina Angelorum*, &c. Quantum suspitionis & veneni hæc præ se ferant, quibus hominibus considerandum relinquo: nempe has laudes inanes & pueriles vocas. Et hæc, ut ingenue loquar, tartareo stylo. Inerres deinde precatones & litanias

* Pag. 217. * Pag. 218. * Pag. 219.

virtutibus, quibus ad Mariam confugimus: nullas
propter admittis, quas divinus amor & pura charitas
interdicit. Miseros sane peccatores, votis & preca-
tionibus interdictos! Quis errorem non videt? Vis
imitari Mariam: sed imitari nequimus, nisi divi-
ni adjutorii nobis obtineat. Illam igitur preci-
bus & votis, ut illud nobis impetret, sollicitate de-
betis: idque sincero cordis affectu, in quem revera
non quadrat illud, quod attulisti: *Populus hic labiis me-
is aperit, quod probè in Phariseos quadrat*. Nullum enim
sacerdotum apographum, felicius suum archetypum ex-
hibere. Syrophœnæ & hypocritæ malis artibus &
fraudibus omnia miscetis; aliis onera gravia impo-
nitis, quæ vix extremo digito delibatis; doctrinam &
evangelicam perpetuò jactatis, & vix prima Theo-
logie præcepta tenetis; sacrorum Canonum obser-
vantiam ad nauseam inculcatis, & Constitutiones
Apollinianas in materia Fidei, & Concilia Oecume-
nica concelatis; divinam charitatem libri vestri
pauca concerpant, & plusquam mortali adversus
Iulianum & Romanam Ecclesiam, nequid dissimu-
lationis flagrantis.

(a) Simili modè est & pietatis genere, Sacrum
Scapulare, Imagines, Rosaria, aliaque precationum
formulae. Externa in Beata Virgine pietatis of-
ficia quam plurimis extitisse esse affirmas. Nemo Catho-
licus scapularum, quovis modo eam condias, ap-
probare credet esse quam plurimos, qui vanam
modestiam suæ securitatem hauriant. Mox stylum
committens exieris. Quid tibi velis, fat scio: em un-
guem vultus fatigatis. Quis autem, ut dicis, spernit
Christi & Mariæ pauperatatem? Id sane pietas erga
Virginem impetrat, ut divinas illius virtutes imite-
mur. Quis propter flagitiosis hominibus persuadet, ut
in illius virtutibus perseverent? apage istas calumnias,
quæ una Jansenistarum officina cudere potuit. Quasi
vix præter Scriptores ad omnia bona Christianos
non hortentur; iustos, ad perseverantiam & majorem
pietatem; peccatores ad penitentiam; divites,
ad elemosinam & divitiarum contemptum; paupe-
res ad penitentiam; & quod hæc facilius obtineant, ad
superiorem pietatis cultum erga Deiparâ. Quis hæc
censurâ Anti-Marianus quis irideat, nisi hæreti-
cus, vel impius: quis Pharisaici ritus loco habeat, ni-
si Jansenista dissimula, quantum libet: exteriorem
Deiparæ, & Sanctorum cultum manifesto ictu
impugnat. Nec verò Barrius illo contentus interiorum
virtutum proximam, Fidei, Spei, Charitatis, Peniten-
tiæ negligit, seu negligendam curat; neque Lectores
ad virtutibus distrabit. (b) Quod quam falsò im-
pugnet religiosissimo seni de rebus ad excolendū ani-
mum pertinentibus benemerito, & singulari pietatis
amante erga Deiparam & Sanctos studio flagran-
tissimo Catholicus non videt. Increpas illum, quod
Deiparæ cultum absolutum, non respectivum, ut vo-
cas, esse scilicet, ad mirabilem ejus excellentiam
referatur. Quasi verò Theologi omnes id non do-
cant, quasi verò Mariæ pulchritudo in se, & propter
se, non tamen ultimò: amari non possit; & impius,
idcirco, ridiculum & stultum dictum sit, in sanctis-
sima Eucharistia suscipienda, singularem illum pie-
tatem erga Virginem affectum induere, quod Christi
sanguine purissimo Mariæ sanguine compactum
est hæc stulta, atque Ecclesiæ scandala, & hereticorum
arma rotas: nec te pudet? ô monstrum!
Theophilum Raynaudum contra Barrium in hanc
adducis: non tam ut Barrium confutes, quam ut

eundem Raynaudum fugilles, quem in multis nuga-
tum esse dicis. Disputatio Theophili contra Barrium
merè scholastica fuit; ingeniorum non voluntatum
dissensione suscepta. Alter rigore scholastico disci-
tit, ponderat, atque improbat nonnulla pietatis of-
ficia, quæ Theologiæ Asceticæ & simpliciorum pie-
tati faciliè indulgentur: alter verò charitatis ardore
succensus, piorum hominum pietati, ac sinceræ fidei
aliqua permittit, quæ alioquin scholarum rigor mi-
nimè permetteret. Dum Theophilum carpis, Leo-
nem dormientem excitas. Nihil vobis hæcenus for-
midabilius fuit, quam ne hic auctor omni literaturæ
genere præditus, in Theologicis acutus, profundus,
solidus, in doctrina Patrum versatissimus, utraque
eruditione sacra & profana ad stuporem iustru-
mus, uno verbo, qui majore facilitate libros scribat,
quam alter exscribat, ne hic, inquam, stylum adver-
sum vos exerceret. Egregiè præfuserat contra Gi-
bium Jansenii prodromum; scilicet cæperat contra
errorem de Duplici Capite: ex in aliis, ut fors tulit,
dissertationibus omnino distractus, vobis pepercit;
sed nondum receptui cecinit, sat cito, si sat bene. Ti-
bi saltè impura, si forè al quando illius manu va-
pules: ne dubita, probè tibi furescens excutiet, ac te
solta strigili deficiabit. Quod subnectis à Sanjurio
dictum, Barrius non negat, nec adversatur: & si Mō-
taltius nihil aliud dixisset, ab re illi vitio verteretur.
(a) Demum reprehendis exilia hujusmodi pietatis lan-
guidioris officia & minores devotiones in totam Ecce-
lesiam spargi. Animum tuum satis aperis: gravem
pietatem, & severam Religionem postulas: hoc præ-
texis nomine fraudem: testis superque prodidisti.
Quibus adhæreas, jam constat. Purum illum amo-
rem spirare videris, & spiritu Evangelico duci; spu-
rio tamen, hoc est, Janseniano, ut mollius loquar,
cum Calvinianum merito dicere possim. Frustrâ igitur
de altero Apologia quereris, cum ille Montal-
tium mitius, quam par esset, exceperit.

(a) Pag. 222.

NOTA II.

De stupro sententia Baunii.

Montaltii malitia, in referenda Baunii opinione
nullam prorsus excusationem admittit: nempe
illam refert, perinde atque si Virgo ita sui corporis
domina esset, ut ad omnem usum eo uti posset, ac
proinde se se licitè prostitueret: hinc *lurulentam* illam
& *inauditam* opinionem vocat. Tu quoque Willelme,
Montaltii vestigiis tuo more insistis. Quasi verò he-
rus, servi sui dominus non sit, licet ad turpem usum
eo uti nequeat. Idem dico de omnibus aliis, quæ sub
dominium cadunt. Sic Virgo sui corporis ita est do-
mina, ut illud citra Parentum injuriam, ad honestos
scilicet usus, alteri tradere possit: hinc si nubat, etiam
in vitis parentibus, matrimonium legitimum est, jux-
ta Tridentinum sess. 24. in Decreto de reformatione
Matrimonii. Hinc si Virgo se alteri volens prostitu-
at, peccat haud dubiè contra castitatem stuprator,
at minimè contra justitiam; nisi fortè al quod dam-
num Virginis parentes, aut detrimentum inde pa-
tiantur. Hæc est Baunii opinio, quam ipse accepit à
Bannez, Navarro, Petto à Navarra, Soto, Grassio,
Megala, citatis ab Apologista; ad quem te remitto,
quia rem hanc egregiè discussit. Si vis, ad de alios, sci-
licet Sanchez de Matrim. lib. 7. disp. 14. num. 1. Vas-
quez opusc. de restit. c. 3. §. 1. dub. 1. n. 6. Lessium

Yy

lib.

(a) Pag. 220. (b) Pag. 221.